

УДК 336.717

ПРОБЛЕМИ ЛІКВІДНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ

Х. Паньків

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79008, м. Львів, проспект Свободи, 18
e-mail: yourlovelykristovnka@bigmir.net*

*Розкрито сутність та важливість проблеми ліквідності банківських установ. Виділено чинники ліквідності та проаналізовано їхній вплив на фінансовий результат діяльності банківської установи. Розглянуто способи подолання проблем ліквідності та обґрунтовано необхідність визначення її оптимального рівня для ефективного функціонування банківських установ в умовах фінансової кризи.
Ключові слова: ліквідність, ризик ліквідності, банківські установи, Національний банк України, фінансова криза, управління активами.*

Комерційні банки є особливими учасниками фінансового ринку, що виконують посередницьку функцію в процесі залучення та розподілу грошових ресурсів, результативність виконання якої в значній мірі залежить від ступеня забезпеченості банківських установ власним капіталом. Однак, фінансова криза в Україні негативно позначилась на стабільності банківської системи. Проблеми із достатністю капіталу банківських установ вплинули на ліквідність усієї системи банків України, що спричинили ажіотажне вилучення депозитів. Така поведінка клієнтів зумовлена невпевненістю у здатності банків швидко та у повному обсязі задовольняти невідкладні потреби у грошових коштах.

Загальновідомо, що банківські установи постійно мають справу або з дефіцитом ліквідних коштів або з їхнім надлишком. Дефіцит ліквідних коштів може спричинити неможливість міжбанківських розрахунків або розрахунків з своїми клієнтами, втрату довіри з боку населення, вплив депозитних коштів, що може призвести у підсумку до банкрутства банківської установи. Надлишок ліквідних коштів пов'язаний з нездатністю ефективно з економічною вигодою розмістити вільні кошти, що позначається на фінансовому становищі банку. Таким чином, визначення оптимального рівня ліквідності є важливим для ефективного функціонування банківських установ, розподілу грошових ресурсів та задоволення потреб суспільства у них.

Проблеми забезпечення ліквідності банків широко досліджуються науковцями, доцільно виділити доробок В. М. Гейця, Н. І. Гребеника, А. А. Гриценка, І. О. Лютого, В. І. Міщенко, О. І. Петрика, М. І. Савлука, А. В. Сомика, В. С. Стельмаха, А. В. Шаповалова, І. А. Шумила та ін. Однак, зважаючи на динамічний розвиток банківської системи, виникають тенденції, які потребують додаткової уваги, що і є метою даної статті.

В умовах, що склалися в економіці України на сучасному етапі, від здатності банківської системи забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними кредитними ресурсами значною мірою залежать перспективи подолання спаду та стабілізації економічного розвитку. Набутий за роки державної незалежності досвід практичної роботи, професіоналізм і відповідальність банківських працівників дали змогу вітчизняній банківській системі подолати наслідки двох глобальних фінансово-економічних криз і стати запорукою її подальшого розвитку в сучасних умовах господарювання.

Зазначимо, що у сучасних дослідженнях банківську ліквідність розглядають як багаторівневу систему, яка містить такі елементи:

ліквідність банківської системи,

ліквідність банку,

ліквідність балансу банку (ліквідність активів, ліквідність пасивів).

Окрім ліквідності економісти виділяють ще поняття “ризик ліквідності”. У наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних учених існує велика кількість різних його визначень. Так, одні економісти виділяють ризик недостатньої ліквідності, інші – ризик незбалансованої ліквідності, зараховуючи до нього не лише ризик достатньої ліквідності, а й надлишкової ліквідності. На нашу думку, найважливішим є визначення запропоноване Базельським комітетом з банківського нагляду, який тлумачить його як “ризик втрати спроможності фінансувати збільшення активів та виконувати зобов’язання, коли настає час їх виконання” [3].

Нові підходи до розв’язання проблеми визначення оптимального рівня ліквідності з’ясуємо за допомогою детальнішого розгляду елементів банківської ліквідності наведених вище. Зокрема щодо першого елементу “ліквідність банківської системи”, то його можна оцінити за [9, с. 44]:

наявністю ліквідних коштів у банків (обсяги коштів у касах банків і на кореспондентських рахунках банків);

джерелами поповнення ліквідних коштів (обсяги та ціну кредитних і депозитних операцій банків на міжбанківському ринку);

ресурсною базою банків (обсяги депозитів фізичних осіб);

обмінними операціями банків (обсяги та дохідність операцій на валютних – готівковому та міжбанківському – ринках України).

Другий елемент “ліквідність банку” відповідно до строковості активів та пасивів банку містить три складові: 1) короткотермінова ліквідність – термін надходження активів та погашення пасивів до 1 місяця; 2) середньотермінова ліквідність – термін надходження активів та погашення пасивів від 1 місяця до 6 місяців; 3) довготермінова ліквідність – термін надходження активів та погашення пасивів понад 6 місяців.

Водночас у дослідженнях виділяють багато зовнішніх і внутрішніх чинників, які впливають на ліквідність банківської установи чи виникнення ризику її ліквідності, зокрема це такі [7, с. 102 – 105]:

якість активів та пасивів;

чутливість банку до зміни процентних ставок;

рівень ліквідності активів (чим вищий, тим менший рівень ризику ліквідності);

валюта зобов’язань (якщо у національній грошовій одиниці, то є можливість допомоги від НБУ);

мінливість обмінного курсу (ризика зосереджені у кредитах, наданих в іноземній валюті).

Вплив чинника “якість активів та пасивів” проявляється у тому, що позитивна динаміка кредитування знижує обсяг високоліквідних активів, спрямовуючи їх у більш ризиковані. Так, загальний обсяг кредитів, наданих банками на кінець 2008 р. становив 734 млрд грн, а темпи їх зростання порівняно з попереднім роком становили 72%. Тобто, керуючись прагненням до максимізації прибутку, банківські установи не приділяли достатньої уваги управлінню ризиками, що передбачає визначення основних зовнішніх і внутрішніх ризиків, які можуть негативно вплинути на кінцевий результат, а саме: кредитний ризик, процентний ризик, ризик ліквідності тощо. Тому, у загальній структурі вимог банків відбулося зростання частки протермінованої заборгованості за кредитами (до 10% портфеля кредитів). Все це впливає на порушення ліквідності через неузгодженість між термінами погашень наявних активів і пасивів.

Важливо зазначити, що попит на ліквідні кошти рідко дорівнює їхній пропозиції, тобто виникає незбалансованість між термінами погашення та обсягами активів і пасивів: на даному етапі банки мають високу частку зобов'язань, які потребують негайного виконання (вклади до запитання станом на 01.03.11 р. у національній валюті становили 40,2%; кредити на грошовому ринку: 20% – на міжбанківському ринку і 10% – кредити НБУ) та надлишок ліквідності (залишки на кореспондентських рахунках становлять близько 60 млрд грн).

Щодо чинників наведених у переліку, то найвагоміший вплив на ліквідність банку, на нашу думку, має величина процентної ставки. Так, процентні ставки за депозитами, залученими упродовж лютого 2011 р. від нефінансових корпорацій в гривнях знизились до 4,5% річних (на 0,3 процентних пункти). Водночас темпи приросту депозитів нефінансових корпорацій зменшилися на 2,9%. Обсяг кредитів, наданих депозитними корпораціями (банками) на кінець лютого 2011 р. становили 738,9 млрд грн, а темпи їх приросту – 1% порівняно з кінцем січня. Темпи приросту кредитів наданих нефінансовим корпораціям – 11,5% і наданих домашнім господарствам – -10,5% [10]. В умовах фінансової кризи з 2008 р. облікова ставка почала підвищуватись і досягла розміру 12%. З 12 серпня 2009 року Національний банк України знизив облікову ставку до 10,25%, з 8 червня до 9,5, з 8 липня до 8,5, і на сьогодні її величина становить 7,75% (з 10 серпня 2010 р.).

Важливість наступного чинника підкреслює С. В. Міщенко, на думку якої існує прямий зв'язок між волатильністю обмінного курсу гривні до долара США та ліквідністю банківських установ [5, с. 77]. У 2008 р. девальвація гривні склала 52,4%, а 2009 р. національна валюта ревальвувала на 3,5% [6]. Відповідно до цього, основні ризики для банківської системи були зосереджені у кредитах, наданих у іноземній валюті фізичним особам, котрі не мають валютних надходжень. Ці кредити мали найбільшу частку в загальній структурі банківських кредитів. Крім того, значну частину (55%) у загальній структурі наданих кредитів становили саме довготермінові валютні кредити, що посилює зазначений ризик [7, с. 105].

Наголосимо, що на сьогодні Національний банк України, відповідно до “Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України” № 259 від 30.04.2009 р. для забезпечення регулювання ліквідності банків може застосовувати такі інструменти:

операції з рефінансування (постійно діюча лінія рефінансування для надання банкам кредитів овернайт і кредитів рефінансування терміном до 90 днів);
операції РЕПО (операції прямого та зворотнього РЕПО);
операції з власними борговими зобов'язаннями (деPOSITNІ сертифікати Національного банку овернайт та сертифікати терміном до 90 днів);
операції з державними облігаціями України.

Відповідно за допомогою цих інструментів НБУ може проводити як стримувальну, так і стимулювальну політику щодо підтримання ліквідності банківських установ. Наприклад, за високих ставок рефінансування банківська установа буде менш зацікавлена в отриманні додаткових коштів для підтримки власної ліквідності. І, навпаки, за низьких ставок рефінансування забезпечується підвищення платоспроможності банківських установ. Щодо операцій РЕПО, то пряме РЕПО буде мати стимулювальний характер, адже відбувається купівля НБУ державних облігацій України з портфеля банку або банківських металів, тобто відбувається перетворення їх у більш ліквідну форму. Відповідно зворотнє РЕПО буде мати стримувальний характер.

Однією з проблем подальшого вдосконалення механізмів підтримки ліквідності банків є порівняно низький рівень розвитку вітчизняного фінансового ринку, що зумовлено малими обсягами й низьким рівнем ліквідності вітчизняних цінних паперів. Наприклад, станом на 1 квітня 2009 р. в обігу ПФТС було розміщено корпоративних облігацій номінальною вартістю 32,2 млрд грн, однак їх ліквідність залишалась надзвичайно низькою, а ризики – занадто високими [5, с. 81].

Недоліком регулювання ліквідності, на нашу думку, є складність процесу отримання коштів за даними інструментами. Також підтримка банківської ліквідності здійснюється лише на короткотерміновій основі й за умови, що орган банківського нагляду оцінює фінансову установу як платоспроможну і здатну надати під такий кредит адекватне забезпечення.

Щодо економічних нормативів, то відповідно до затвердженої постановою Правління Національного банку України № 368 Інструкції “Про порядок регулювання діяльності банків в Україні” від 28.08.2001 р. вимоги до ліквідності банків є такі, зокрема:

норматив миттєвої ліквідності, що визначається як співвідношення високоліквідних активів до поточних зобов'язань банку. Цей норматив установлює мінімально необхідний обсяг високоліквідних активів для забезпечення виконання поточних зобов'язань протягом одного операційного дня. Норматив миттєвої ліквідності розраховується з урахуванням сальдо за кореспондентськими рахунками, що відкриті в інших банках, і за кореспондентськими рахунками інших банків. Нормативне значення має бути не менше ніж 20 відсотків;

норматив поточної ліквідності визначається як співвідношення активів з кінцевим строком погашення до 31 дня (включно) до зобов'язань банку з кінцевим строком погашення до 31 дня (включно). Цей норматив установлює мінімально необхідний обсяг активів банку для забезпечення виконання поточного обсягу зобов'язань протягом одного календарного місяця. Нормативне значення має бути не менше ніж 40 відсотків;

норматив короткострокової ліквідності визначається як співвідношення ліквідних активів до зобов'язань з кінцевим строком погашення до одного року. Цей норматив установлює мінімально необхідний обсяг активів для забезпечення

виконання своїх зобов'язань протягом одного року. Нормативне значення має бути не менше ніж 60 відсотків [1].

Крім того, управління ліквідністю повинно здійснюватися за такими принципами: 1) зваженості – спрямований на досягнення оптимального співвідношення між ризиком та прибутковістю під час проведення банком активно-пасивних операцій; 2) участі – полягає в обов'язковому залученні до процесу управління ліквідністю керівників структурних підрозділів центрального апарату банку, начальників та відповідальних осіб регіональних управлінь банку; взаємозв'язку ризику ліквідності з іншими показниками діяльності банку; 3) безперервності – полягає в тому, що управління ліквідністю здійснюється поетапно (попередня оцінка, моніторинг та контроль) і не повинно перериватися при змінах стану банку, фінансових ринків, можливих ризиків та очікуваних результатів; 4) обережності – зумовлений тим, що оцінка ризику ліквідності проводиться в умовах високої невизначеності та динамічності фінансових ринків України, а також можливістю виникнення непередбачених обставин; 5) хеджування – передбачає, що, оскільки кожна здійснювана банком операція несе в собі ризик ліквідності, вона має бути забезпечена проведенням операції хеджування (формування резервів, балансування між залученням та розміщенням коштів, диверсифікація, контр-угода тощо).

Виходом з проблеми ліквідності банківської установи в умовах фінансової кризи може бути зменшення частки проблемних активів, які можуть призвести до великих збитків для банків (станом на 01.07.2009 р. збитки становили 18,2 млрд грн, а на 01.07.2010 р. – 8,3 млрд грн) [4, с. 44]. Ефективне розв'язання цієї проблеми також можливе через створення “госпітального”, “санаційного” банку, тобто компанії з управління активами. Основна мета функціонування таких банків полягає у тому, що проблемні активи замість того, щоб ліквідуватися у авральному порядку й за будь-яку ціну, можуть бути реструктуризовані та передані у спеціальну установу, яка має відповідні фінансові можливості, а, отже, може спокійно “дочекатись” закінчення кризи та після відновлення платоспроможності боржників повернути такі активи на ринок за прийнятною ринковою ціною.

Зазначимо, що Національний банк України вже звернувся до Кабінету Міністрів з проханням виділити 10 млрд грн для створення “санаційного” банку, який буде викуповувати проблемні активи у комерційних банків з метою покращення їх фінансового стану. Проте такий процес має довготривалий характер. У зв'язку з цим у короткотерміновому періоді, на нашу думку, потрібно використовувати такі способи подолання проблем ліквідності [4, с. 47; 5, с. 87 – 88]:

- контроль нормативів обов'язкового резервування залучених коштів на коррахунку, економічних нормативів, встановлених НБУ, а також внутрішніх нормативних вимог;

- формування диверсифікованої структури активів з переважною часткою високоякісних, достатнім обсягом високоліквідних активів з прийнятним рівнем ризику;

- прогнозування майбутніх грошових потоків і ліквідної позиції банку;

- завчасне планування фінансування з огляду на майбутню макроекономічну ситуацію та загальну ліквідність банківської системи;

оптимізація механізмів підтримки банківської ліквідності на основі рефінансування банків шляхом удосконалення функціонування вітчизняного фінансового ринку, зокрема ринку державних цінних паперів;

підвищення дохідності та вартості активів (наприклад, збільшення відновлювальної вартості проблемних боргів і об'єктів застави);

проведення операційної реструктуризації (розробка нових бізнес – стратегій, удосконалення систем управління й обліку, зниження поточних витрат тощо);

ведення регульованої процентної політики, яка б забезпечувала допустимі процентні ставки за акумульованими та розміщеними коштами, тобто оптимальний інтервал процентної маржі.

Крім того, з метою зниження ризику ліквідності, забезпечення стабільного функціонування і розвитку банківської системи НБУ пропонує: 1) зважено підходити до формування стратегії розвитку банку, зважаючи на фактичну ефективність її реалізації; 2) удосконалити внутрішню нормативну базу та організаційну структуру з метою підвищення якості управління ліквідністю; 3) систематично проводити аналіз миттєвої, поточної та короткострокової ліквідності (не тільки для забезпечення дотримання економічних нормативів, визначених Національним банком України, а й для можливості реального виконання необхідних зобов'язань); 4) забезпечити дотримання оптимальних розривів між активами і пасивами за строками; 5) знизити рівень концентрацій за пасивними операціями з метою запобігання втрати ліквідності у разі вилучення коштів найбільшими кредиторами; 6) підтримувати обсяг високоліквідних активів на рівні, достатньому для забезпечення своєчасних розрахунків з клієнтами; 7) розробити план заходів щодо підвищення рівня капіталізації, який би передбачав збалансоване зростання капіталу та активів; 8) проводити систематичне прогнозування потреб у ліквідності на основі прогнозу змін обсягу і структури кредитних вкладень і залучених ресурсів; 9) систематично проводити аналіз стану ліквідності з використанням негативних для банку сценаріїв розвитку подій, пов'язаних з станом ринку, боржників та кредиторів тощо; 10) удосконалити інформаційне забезпечення (особливо стосується банків з розгалуженою мережею філій) для отримання своєчасної та достатньої інформації для цілей управління ліквідністю тощо [2].

На наш погляд, регулювання і нагляд за ліквідністю банку повинні поєднувати здійснення як кількісної, так і якісної оцінки цього процесу.

Нині проведення кількісної оцінки діяльності банку щодо забезпечення відповідного рівня ліквідності здійснюється шляхом встановлення нормативних значень або нормативів для окремих обов'язкових коефіцієнтів та надання рекомендацій щодо застосування необов'язкових нормативів. Такі заходи спрямовані, насамперед, на визначення ліквідної позиції банку, потенційного дефіциту або надлишку ліквідних коштів.

Утім, не у всіх країнах світу центральні банки або інші органи нагляду за кредитними установами регулюють рівень ліквідності банків шляхом встановлення нормативних показників, виконання яких є обов'язковим. Показники ліквідності в країнах світу відрізняються не тільки за кількістю та назвою, а й методологією розрахунків. Різні нормативні показники ліквідності та їх граничні значення зумовлені особливостями економічного розвитку відповідних країн, їхніх фінансових ринків і банківських систем, проте в розвинених країнах кількість економічних нормативів ліквідності обмежена.

В умовах глобалізації економічних відносин поряд з розрахунком коефіцієнтів ліквідності, щодо яких органами нагляду найчастіше встановлюються нормативні значення (нормативи) з метою моніторингу їх дотримання банками (коефіцієнти поточної, миттєвої, середньострокової, довгострокової та загальної ліквідності), доцільно розраховувати й інші додаткові показники ліквідності банку, зокрема показник співвідношення високоліквідних активів і залучених коштів, показник структури залучених коштів, показник залежності від міжбанківського ринку, показник ризику власних вексельних зобов'язань, показник небанківських кредитів. Для більш точного аналізу якості активів і пасивів і визначення рівня ризику доцільно застосовувати структурний метод аналізу ліквідності та періодично аналізувати залежність банку від різних груп клієнтів як по залученню, так і по розміщенню коштів. Якісна оцінка передбачає оцінку діяльності керівництва та управлінського персоналу банку щодо визначення стратегії управління ризиком ліквідності та її використання у щоденній діяльності банку, разом з стрес-тестуванням і складанням резервних планів.

У напрямі вдосконалення якісної оцінки управління ризиком ліквідності в банку доцільним є розроблення і впровадження Стандарту якості управління ризиком ліквідності в кредитних установах (далі – Стандарт), проект якого вже розроблено вченими та практиками банківської справи в Росії [3, с. 79]. Стандарт складається з сукупності вимог, які відображають стан кращої банківської практики у сфері управління ліквідністю, інструмента оцінки якості управління ризиком ліквідності в банку, інструмента управління ризиком ліквідності та документа, що реалізує вимоги системного підходу до організації діяльності банку у сфері управління ризиком ліквідності.

У рамках удосконалення нагляду за ліквідністю банків цікавим є впровадження елементів регулювання та нагляду за ліквідністю банків, які застосовуються в інших країнах світу. Так в США всі банки, що зареєстровані на федеральному рівні, для оцінки ліквідності застосовують систему рейтингування CAMELS. Через Офіс інспектора грошового обігу банки отримують оцінку кожної з 9 категорій ризиків, у тому числі ризику ліквідності, через Систему оцінки ризиків. Офіс інспектора грошового обігу не розробляє спеціального законодавства або регулятивних актів, що стосуються встановлення вимог до ліквідності банківських установ, не запроваджує спеціальних кількісних стандартів для ліквідності та не вимагає від банків відповідності нормативно встановленим показникам ліквідності.

У Канаді законодавством передбачено спільні дії відповідних регуляторів, застосованих до банків, що є суб'єктами регулювання з боку Бюро з нагляду за фінансовими установами Канади (на федеральному рівні), та членами Корпорації зі страхування депозитів. Процеси втручання в діяльність банків – це не жорсткий порядок, відповідно до якого до будь-якої установи буде застосовано наперед підібраний набір дій.

Управлінням з фінансового регулювання та нагляду Великобританії надає банкам право обирати підхід щодо управління ліквідністю: підхід вимірювання невідповідності вимог і зобов'язань за термінами погашення або підхід розрахунку показника запасу ліквідності (в фунтах стерлінгах), спираючись на який банки повинні будуть здійснювати пруденційні заходи.

На нашу думку, можна ввести додаткові кількісні показники ліквідності, які б дали змогу враховувати специфіку діяльності банківських установ, складу активів і пасивів, їх динаміки, структури тощо. Найефективніше процес управління ліквідністю може бути реалізований тільки в комплексному баченні – від визначення факторів впливу на ліквідність (що можуть спричинити виникнення ризику втрати платоспроможності) до її прогнозування.

Враховуючи досвід зарубіжних країн, не варто вдаватись до ліберальних заходів щодо якісного управління ліквідністю банків, наприклад, таких як у США. Необхідно вести жорсткий контроль з боку наглядових органів та запровадити Стандарт. Очевидно, що оцінка якості управління ризиком ліквідності та перспектив розвитку бізнесу і прогнозування фінансового стану кредитних установ повинні враховуватись у рамках диференціації та оптимізації режиму банківського нагляду. Побудова адекватної системи управління ризиком ліквідності дозволить відмовитись від надлишкової ліквідності задля доходних банківських операцій, тим самим розв'язавши проблему ліквідність – доходність.

Отже, в сучасних умовах питання ліквідності банківських установ набувають особливої актуальності. Спостерігається виникнення збитків внаслідок неузгодженості між термінами погашення активів і пасивів та несприятливої зміни курсів іноземних валют, що призводить до виникнення проблем ліквідності як неможливості виконати свої зобов'язання у належні терміни та може призвести до кризи ліквідності усєї банківської системи країни.

Вирішення проблем ліквідності в умовах євроінтеграційних процесів є досить важливою складовою організації роботи банківських установ і впливає на їхній фінансовий результат. Без підтримки оптимального рівня ліквідності банківська установа не буде спроможна в достатній мірі виконувати посередницьку функцію, тобто своє призначення на фінансовому ринку. Тому для вітчизняної банківської практики є необхідним вироблення та реалізація ефективних методів забезпечення ліквідності й контролю за її нормативами. Сьогодні активну участь у цьому процесі має відігравати Національний банк України. У сучасних умовах, особливо з огляду на динаміку розвитку світових банківських систем, у банківській сфері України необхідно сформувати таке конкурентне середовище, що забезпечить ефективний розподіл ресурсів, максимальне задоволення потреб суспільства як на державному, так і на регіональному рівнях.

1. Інструкція НБУ “Про порядок регулювання діяльності банків в Україні” від 28.08.2001 № 368. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>.
2. Лист Національного банку України “Щодо ризику ліквідності в діяльності банків” від 29.12.2005 N 43-312/8799-13331. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v1333500-05>.
3. Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В. С. Стельмах, В. І. Міщенко, В. В. Крилова, Р. М. Набок, О. Г. Приходько, Н. В. Гришук. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень. 2008. – 220 с.
4. Міщенко В. І. Удосконалення управління проблемними активами банків / В. І. Міщенко, А. І. Граділь // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 43 – 54.
5. Міщенко С. В. Проблеми забезпечення ліквідності банків на основі використання механізмів рефінансування / С. В. Міщенко // Фінанси України. – 2009. – № 7. – С. 75 – 88.

6. На порятунок гривні Нацбанк витратив 10 мільярдів доларів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrinform.biz/news/14774/>
7. Нідзельська І. А. Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України в умовах поглиблення фінансової кризи / І. А. Нідзельська // Фінанси України. – 2009. – № 7. – С. 102 – 108.
8. Положення Національного банку України “Про регулювання Національним банком України ліквідності банків України” від 30.04.09 № 259. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1120-06>.
9. Твердохлібова Д. Методика оцінки фінансового стану банківської системи України / Д. Твердохлібова // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 43 – 47.
10. Інтернет-сторінка НБУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

LIQUIDITY PROBLEMS OF BANKING INSTITUTIONS: CAUSES AND WAYS OF OVERCOMING

K. Pankiv

*Ivan Franko National University of Lviv
Prospekt Svobody 18, UA – 79008, Ukraine*

The essence and importance of banks liquidity are disclosed. Factors of liquidity and their influence on financial result of banking institutions are analyzed. Ways to overcome problems of liquidity and a reasonable need to determine its optimum level for effective functioning of banking institutions in financial crisis are considered.

Key words: liquidity, liquidity risk, banks, National Bank of Ukraine, financial crisis, asset management.

ПРОБЛЕМЫ ЛИКВИДНОСТИ БАНКОВСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ: ПРИЧИНЫ И ПУТИ ПРЕОДОЛЕНИЯ

К. Паньків

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
г. Львов, просп. Свободы, 18*

Раскрыта сущность и важность проблемы ликвидности банковских учреждений. Выделены факторы ликвидности и проанализировано их влияние на финансовый результат банковского учреждения. Рассмотрены способы преодоления проблем ликвидности и обосновано необходимость определения ее оптимального уровня для эффективного функционирования банковских учреждений в условиях финансового кризиса.

Ключевые слова: ликвидность, риск ликвидности, банковские учреждения, Национальный банк Украины, финансовый кризис, управление активами.